www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Satisfaction of Graduate students about the factors influencing the research experience in Faculty of Management and Medical Information of Tabriz from in the years2014-2017

Ali Imani[1], Solmaz Ghanati[2], Gisoo Alizadeh[3,*]

[1] *Department of Health Economics, Tabriz Health Services Management Research Center, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran*

[2] *Iranian Center of Excellence in Health Management, School of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran*

[3] *Student Research Committee, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran*

**Corresponding author: Gisoo Alizadeh, Student Research Committee, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran*
Email: g.alizade.1369@gmail.com

Article Info

Keywords: *Research experience, Graduate, Dissertation, Faculty, Graduate, Satisfaction*

Abstract

Introduction: Investigating the factors influencing the research experience can help to improve the quality of dissertations. The aim of this study was to assess the satisfaction of the factors affecting the research experience in faculty of management and medical information graduates in Tabriz during the years 2014-2017.

Methods: This study was a descriptive cross-sectional. The statistical population of the study was graduates of postgraduate students who have written and defended their dissertation from the beginning of 2014 till the end of 2017. The data gathering tool was a questionnaire. Sampling was done by census method and the data were analyzed using descriptive statistics (frequency and mean).

Results: The results of the study showed that the least satisfaction of the graduates belongs to the faculty's infrastructure and facilities, providing the conditions and the fields of intellectual growth and thesis implementation, and the factors of expanding skills, thesis test, and supervisors were most satisfied. Concerning approval of the preliminary thesis project, the satisfaction level is moderate and the graduates are satisfied with the duration of the approval of the proposal in the faculty and department.

Conclusion: If attention is paid to the factors involved in the process of doing the thesis, and especially the factor of infrastructure and facilities in the priority of higher education planning, the motivation of individuals to continue their studies, theses and articles will be written and printed better, and as a result, the Iran's position in scientific production will be rise.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۴، شماره ۴، ۱۴۰۰
صفحات: ۱۸۹-۱۹۸

بررسی رضایتمندی فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی تبریز از عوامل مؤثر بر تجربه پژوهشی درفاصله سال های ۹۶-۹۳

علی ایمانی[۱]، سولماز قناتی[۲]، گیسو علیزاده[۳*]

[۱] گروه اقتصاد سلامت، مرکز تحقیقات مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران.
[۲] قطب علمی و آموزشی مدیریت سلامت ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
[۳] کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

*نویسنده مسوول: گیسو علیزاده ، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران. ایمیل: g.alizadeh.1369@gmail.com

چکیده

مقدمه: بررسی عوامل موثر بر تجربه پژوهشی می تواند به ارتقای کیفیت پایان نامه ها کمک نماید. از این سو، هدف این مطالعه بررسی رضایتمندی فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی تبریز از عوامل مؤثر بر تجربه پژوهشی بین سال های ۹۶-۹۳ می باشد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی و مقطعی می باشد و جامعه آماری مطالعه شامل فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی می باشد که از ابتدای سال ۱۳۹۳ تا پایان سال ۱۳۹۶ پایان نامه خود را نگاشته و دفاع کرده اند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه می باشد. نمونه گیری به روش سرشماری انجام شد و تحلیل داده ها بصورت آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی و میانگین) صورت گرفت.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان میدهد که فارغ التحصیلان از زیر ساختها و امکانات دانشکده، ارائه شرایط و زمینه های رشد فکری و روند اجرای پایان نامه، کمترین رضایت و از عوامل گسترش مهارتها، آزمون پایان نامه، اساتید راهنما بیشترین رضایت را داشتند. در خصوص تصویب طرح مقدماتی پایان نامه میزان رضایت در حد متوسط می باشد و فارغ التحصیلان نسبت به مدت زمان تصویب پروپوزال در گروه آموزشی و دانشکده میزان رضایت مطلوبی دارند.

نتیجه‌گیری: اگر توجه به عوامل دخیل در فرایند انجام پایان نامه و به خصوص عامل زیر ساختها و امکانات در اولویت برنامه ریزی آموزش عالی قرار گیرد، انگیزه افراد برای ادامه تحصیل بیشتر شده، پایان نامه ها و مقالات با کیفیت تری نگاشته و چاپ می شوند، در نتیجه جایگاه ایران در تولیدات علمی بالا می رود.

واژگان کلیدی: تجربه پژوهشی، تحصیلات تکمیلی، پایان نامه، دانشکده، فارغ التحصیل، رضایتمندی

مقدمه

همواره پیشرفت بشر در طول دوره های گوناگون تاریخ تاکنون، مدیون پژوهش می باشد و اهمیت دادن به این امر مهم، خودکفایی و استقلال واقعی را برای جامعه به ارمغان می آورد [۱]. بر این اساس می توان ادعاکرد که رابطه مستقیمی بین پژوهش و میزان پیشرفت حقیقی هر کشوری وجود داشته و مادامی که کشور و دانشگاه های ما از دستاورد های تحقیقات راهبردی، کاربردی و توسعه در برنامه ریزی های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نیز آموزشی بهره نبرند به توسعه پایدار و توسعه اجتماعی به مفهوم واقعی آن دست نخواهیم یافت و به تولیدات تحقیقات و فناوری دیگران نیازمند خواهیم بود [۲]. پایان نامه ها نقش مهمی در تولید دانش جدید دارند؛ زیرا عمده پژوهش های دانشگاهی در قالب پایان نامه انجام میشوند و بسیاری از مقاله های علمی نیز مستخرج از همین پایان نامه و رساله ها هستند. بنابراین نه تنها پایان نامه تجربه جدی پژوهشی دانشجویان می باشد بلکه یکی از روشهای تولید علم جدید نیز به شمار می آید [۳].

پایان نامه در حقیقت هم در ارزیابی دانشجویان از خود درباره توانایی های ذهنی، مهارتهای تجربی و بالینی و همچنین میزان بلوغ علمی و منطقی آنان تأثیر گذار بوده و هم مسیری برای یادگیری روش پژوهش و مهارت های تحلیل انتقادی مقالات چاپ شده را برای دانشجویان فراهم می سازد [۴]. با وجود چنین جایگاه مهمی که پایان نامه دارد، دانشجویان با مشکلات فردی و سازمانی مختلفی مواجه هستند [۵]. از جمله مشکلاتی چون اجباری بودن انجام پایان نامه[۶]، فرصت محدود اساتید جهت نظارت و راهنمایی دانشجو جهت انجام پایان‌نامه [۷]، آشنایی ناکافی دانشجویان با روش پژوهش و آمار[۸]، برنامه ریزی و مدیریت ضعیف مراحل مختلف تدوین پایان نامه [۹] و فقدان تسهیلات سازمانی و نگارش نامطلوب پایان نامه ها [۱۰] از جمله این موارد است. سیمنز و همکاران در سال۲۰۱۰ در پژوهش خود مهمترین موانع از نظر دانشجویان پزشکی سه دانشکده در کانادا را کمبود وقت، عدم دسترسی به اساتید راهنما و مشاور پژوهش، آموزش ناکافی متدولوژی و روش پژوهش و فقدان مشوق مناسب جهت انجام فعالیتهای پژوهشی دانستند [۱۱]. همچنین بهزادی و داور پناه در مقاله ای با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد" بیان کردند که مشکلات در ۹ گروه شامل انتخاب موضوع، نگارش طرح های مقدماتی پژوهشی، دسترسی به منابع، گردآوری اطلاعات، تحلیل و توصیف آماری داده ها، نگارش پایان نامه، کمبود زمان، نحوه ارتباط با استاد راهنما و روند اداری دانشگاه، دانشکده و گروه آموزشی قرار دارند[۱۲]. کمبود آموزش های لازم در زمینه تقویت مهارت های روش پژوهش شامل نبود تجربه کافی در انجام پژوهش، عدم آشنایی با شیوه تنظیم گزارش پژوهش، عدم اعتماد بنفس در انجام پژوهش و مدیریت و برنامه ریزی یک پروژه و ضعف در آشنایی با زبان بین المللی از مهم‌ترین عوامل اضطراب دانشجویان تحصیلات تکمیلی شهر همدان شناخته شده است [۱۳]. نتایج مطالعه ای که در دانشگاه علوم پزشکی کرمان در ۱۳۹۴ انجام گرفته است نشان می دهد که در تمام دانشکده های دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشجویان رضایت متوسط از تجربه پژوهشی خود داشته اند [۱۴].

با تمام جذابیت هایی که در آشنا نمودن اجباری دانشجو با فرایند پژوهش وجود دارد، به نظرمی رسد که موفقیت آن کاملا وابسته به عواملی همچون کیفیت منابع علمی، همکاری سازمانی، دسترسی به اساتید راهنمای مجرب و فرایند اجرایی مناسب پایان نامه ها است [۴]. کانتر در سال ۲۰۰۶ در پایان نامه خود از طریق مصاحبه با دانشجویان و استادان به این نتیجه دست یافت که دانشجویانی که خود موضوع پژوهش را انتخاب می کنند، علاقمندی بیشتری برای نگارش از خود نشان می دهند و همچنین بیشتر دانشجویان در برقراری ارتباط بین مطالعات دیگران و ایده و نظریه های خود دچار مشکل می باشند [۱۵].

استفاده موثر و مداوم از ابزارهای ارزیابی تجربه پژوهشی دانشجویان زمینه را برای شناسایی نقاط قوت و ضعف فرایندهای آموزشی و پژوهشی در دانشکده ها و دانشگاه ها فراهم میسازد [۱۴]. بدین ترتیب هدف از پژوهش حاضر بررسی رضایتمندی فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی از عوامل مؤثر بر تجربه پژوهشی آنها می باشد؛ با توجه به تفاوت ها و ویژگی های هر دانشکده، بهتر است که رضایتمندی فارغ التحصیلان به صورت مجزا نگاه شود و تنگناها و موانع موجود در مسیر تدوین پایان نامه که سد راه پیشرفت کار پژوهش می باشد مشخص گردد و مسئولان دانشگاه با کاستن و از میان برداشتن این موانع، بصورت جدی تر به اهمیت تدوین واحدهای پژوهشی و عملی همت گمارند و به توزیع بهتر امکانات میان دانشکده های مختلف بپردازند تا از یک سو فرآیند تدوین پایان نامه ها سرعت بیشتری به خود بگیرند و از سوی دیگر تحقیقاتی با کیفیت بیشتر تدوین گردند. هدف پژوهش حاضر بررسی رضایتمندی فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی از عوامل مؤثر بر تجربه پژوهشی بین سالهای ۱۳۹۳-۱۳۹۶ می باشد.

روش ها

مطالعه حاضر از نوع توصیفی و مقطعی می باشد که در سال ۱۳۹۷ انجام شد. جامعه پژوهشی شامل فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی بود که مجموعا ۷۹ دانشجو که از ابتدای سال۹۳ تا پایان سال ۹۶ از پایان نامه خود دفاع کرده بودند. نمونه گیری به روش سرشماری بوده و تمامی فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشکده

مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی که از تاریخ ۹۳/۱/۱ تا پایان سال ۹۶ دفاع نموده بودند وارد مطالعه شدند.

ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه بود. پرسشنامه ی مذکور دارای ۳ بخش می باشد بخش اول شامل: اطلاعات جمعیت شناختی و مقدماتی است. سوالات جمعیت شناختی به صورت دو گزینه ای و جای خالی و اطلاعات مقدماتی به صورت چند گزینه ای و جای خالی طراحی شده است. بخش دوم شامل تجربه پژوهشی می باشد که در ۸ حیطه‌ی فرایند تصویب پروپوزال، اساتید راهنما ومشاور، زیرساختها و امکانات دانشکده و دانشگاه، ارائه شرایط و زمینه های رشد فکری، گسترش مهارتها، شفاف سازی معیارها و اهداف، آزمون پایان نامه و رضایت کلی سوالات مطرح گردید. گزینه های مربوط به این ۸ حیطه بصورت بسته و در مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از کاملا موافقم تا کاملا مخالفم و بسیار زیاد تا بسیار کم در حیطه رضایت کلی در نظر گرفته شد. در بخش سوم، برای مشکلات پژوهش مطرح شده امتیاز۱تا ۵یا بسیار کم تا بسیار زیاد اختصاص داده شد. این پرسشنامه برگرفته از پرسشنامه مقاله تحت عنوان "بررسی عوامل مؤثر برتجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد" بود که روایی و پایایی آن قبلا مورد تأیید قرار گرفته بود.

از آنجایی که نمونه پژوهش در دسترس نبودند لذا تکمیل پرسشنامه بصورت حضوری میسر نبود و پرسشنامه در قالب Google Docs به افراد ایمیل گردید و پیگیری های لازم جهت تکمیل آن برقرار شد که ۵۹ پرسشنامه تکمیل گردید. اطلاعات بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل و یافته های پژوهش بصورت آمار توصیفی در قالب فراوانی، درصد فراوانی و میانگین گزارش گردید.

یافته ها

تعداد فارغ التحصیلان از سال ۹۳ تا پایان سال ۹۶، ۷۹ نفر بود که شامل ۹ فارغ التحصیل مقطع دکتری و ۷۰ فارغ التحصیل مقطع کارشناسی ارشد در رشته های مختلف بود. جدول ۱، تعداد فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی در مقاطع مختلف بین سالهای ۹۳ تا ۹۶ را نشان می دهد.

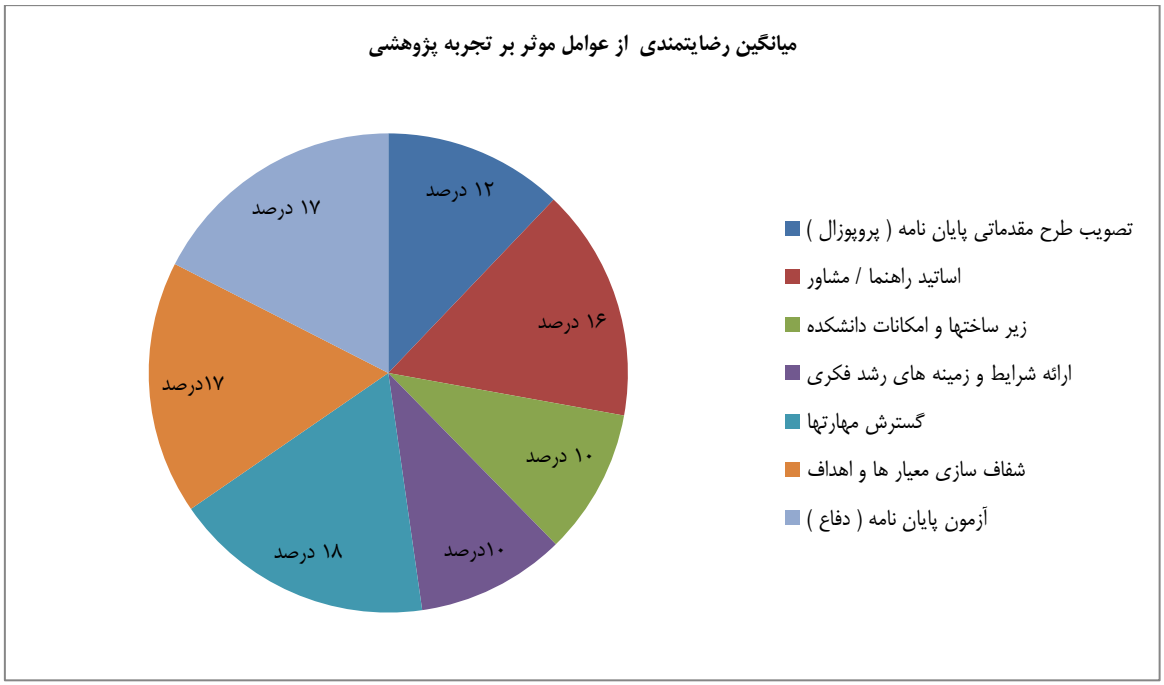
نمونه گیری از نوع سرشماری بود لذا پرسشنامه برای کلیه جامعه پژوهش ارسال گردید که تنها ۵۹ پرسشنامه تکمیل گردید. میزان پاسخگویی در پژوهش حاضر ۷۴.۶ درصد می باشد که این میزان به علت در دسترس نبودن و یا عدم تمایل به پاسخگویی فارغ التحصیلان می باشد. از بین پاسخ دهندگان، بیشتر مشارکت کنندگان زن با ۶۹.۵ درصد و متأهل ۶۷.۸ درصد بودند. ۵۰ نفر از مشارکت کنندگان در مقطع کارشناسی ارشد و ۸ نفر مقطع دکتری بودند. ۳۰ نفر از مشارکت کنندگان شاغل بودند که از بین شاغلین، ۱۱ نفر بصورت تمام وقت و ۱۹ نفر بصورت پاره وقت مشغول به فعالیت بودند و حدود ۵۱ درصد از مشارکت کنندگان، فارغ التحصیل رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، ۲۷ درصد رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی و ۱۹ درصد رشته فناوری اطلاعات سلامت بودند. در نمودار شماره ۱، میانگین رضایتمندی از عوامل موثر بر تجربه پژوهشی فارغ التحصیلان دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی نمایش داده شده است.

توزیع فراوانی پاسخهای داده شده توسط فارغ التحصیلان به سوالات مربوط به فرایند تصویب طرح مقدماتی پایان نامه در جدول شماره ۲ آورده شده و بیانگر آن است که بیشترین درصد پاسخ موافق و کاملا موافق با ۶۲ درصد مربوط به گویه "طرح مقدماتی پایان نامه من، در مدت زمان منطقی و مناسبی در گروه آموزشی مورد تصویب قرار گرفت" و بیشترین درصد پاسخ مخالف و کاملا مخالف مربوط به گویه "اصلاحات و تغییرات مطلوب و سازنده ای از سوی شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده، درباره طرح پیشنهادی من ارائه گردید" با حدود ۳۰ درصد بوده است.

جدول شماره ۳ توزیع فراوانی پاسخ مشارکت کنندگان در زمینه عوامل مرتبط با اساتید راهنما و مشاور را نشان می دهد. بیشترین پاسخ موافق و کاملا موافق مربوط به گویه "اساتید راهنما و مشاورم، به منظور هدایت و رفع ابهامات موضوع مورد پژوهش، از دانش و مهارت موضوعی برخوردار بود" با حدود ۷۰ درصد بود و بیشترین پاسخ مخالف و کاملا مخالف مربوط به گویه" در مطالعه و تهیه مرور نوشتار (پیشینه پژوهش)، راهنمایی و هدایت مناسبی از جانب اساتید راهنما و مشاورم دریافت می کردم" با حدود ۲۰ درصد بود.

جدول ۱. تعداد پایان نامه دفاع شده مقاطع تحصیلات تکمیلی در سالهای ۹۶-۹۳

سال	مقطع	تعداد پایان نامه دفاع شده
۹۳	کارشناسی ارشد	۳
۹۴	کارشناسی ارشد	۱۷
۹۵	کارشناسی ارشد	۲۳
۹۵	دکتری	۲
۹۶	کارشناسی ارشد	۲۷
۹۶	دکتری	۷
		جمع کل ۷۹

نمودار ۱. میانگین رضایتمندی از عوامل موثر بر تجربه پژوهشی فارغ التحصیلان دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

جدول ۲. توزیع درصد فراوانی رضایت فارغ التحصیلان در زمینه تصویب طرح مقدماتی پایان نامه

گویه ها	کاملا موافق	موافق	تاحدودی	مخالف	کاملا مخالف
طرح مقدماتی پایان نامه من ، در مدت زمان منطقی و مناسبی در گروه آموزشی مورد تصویب قرار گرفت.	۱۰.۳	۵۱.۷	۲۷.۶	۵.۲	۵.۲
پیشنهادات و اصلاحات خوب و سازنده ای از طرف اساتید و گروه آموزشی درباره طرح پیشنهادی من ارائه گردید .	۱۲.۱	۳۱	۴۱.۴	۸.۶	۶.۹
طرح مقدماتی پایان نامه من ، در مدت زمان منطقی و مناسبی در دانشکده به تصویب رسید .	۷	۳۶.۸	۳۸.۶	۸.۸	۸.۸
اصلاحات و تغییرات مطلوب و سازنده ای از سوی شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ، درباره طرح پیشنهادی من ارائه گردید .	۵.۲	۲۲.۴	۴۳.۱	۲۰.۷	۸.۶
فرایند تصویب طرح مقدماتی در گروه آموزشی و دانشکده ، خللی ر پژوهش من ایجاد نکرد .	۱۲.۱	۳۶.۲	۳۲.۸	۱۰.۳	۸.۶
فرایند ثبت پروپوزال پایاننامه من ، به راحتی در سامانه پژوهان انجام گردید .	۲.۲	۳۷.۸	۴۶.۷	۶.۷	۶.۷

جدول ۳. توزیع درصد فراوانی رضایت فارغ التحصیلان از اساتید راهنما و مشاور

گویه ها	کاملا موافق	موافق	تاحدودی	مخالف	کاملا مخالف
اساتید راهنما و مشاورم ، به منظور هدایت و رفع ابهامات موضوع مورد پژوهش، از دانش و مهارت موضوعی برخوردار بود.	۲۶.۳	۴۳.۹	۱۹.۳	۵.۳	۵.۳
اساتید راهنما و مشاورم ، برای درک مشکلات و پیچیدگی هایی که در طول کار با آن مواجه شدم، تلاش زیادی انجام می داد.	۱۹	۲۲.۴	۳۹.۷	۶.۹	۱۲.۱
اساتید راهنما و مشاورم ، اطلاعات کافی در ارتباط با موضوع پایان نامه و روشن شدن آن برایم فراهم می نمود.	۱۹	۲۵.۹	۳۹.۷	۸.۶	۶.۹
در مطالعه و تهیه مرور نوشتار (پیشینه پژوهش) ، راهنمایی و هدایت مناسبی ازجانب اساتید راهنما ومشاورم دریافت می کردم.	۱۵.۵	۲۴.۱	۳۹.۷	۱۰.۳	۱۰.۳
اساتید راهنما و مشاورم، از مهارت های پژوهشی و آماری مناسبی، در هدایت پژوهش من برخوردار بود.	۱۳.۸	۴۱.۴	۳۴.۵	۱.۷	۸.۶
در طول انجام کار و در فرایند انجام پژوهش، اساتید راهنما و مشاورم، اظهارنظرهای سودمندی را درجهت پیشرفت پژوهش به من ارائه می نمودند.	۲۱.۱	۴۲.۱	۲۴.۶	۵.۳	۷
زمانی که به اساتید راهنما و مشاورم نیاز داشتم، ایشان برای پاسخگویی حضور داشتند.	۱۷.۲	۴۶.۶	۲۴.۱	۵.۲	۶.۹

همانگونه که در جدول شماره ۴ اشاره شده براساس پاسخ های داده شده بیشترین میزان رضایت مربوط به گویه " نگارش پایان نامه (فصل بندی ها ، ارجاعات و ...)" با حدود ۴۰ درصد می باشد و کمترین میزان رضایت به گویه "گرد آوری داده ها در قالب طرح پژوهش(مانند گرد آوری پرسشنامه، گرد آوری داده، انجام مصاحبه و ...)" با حدود ۵۸ درصد می باشد.

همانگونه که در جدول شماره ۵ آورده شده است در زمینه برونداد بیشترین پاسخ موافق مربوط به گویه " تجربه پژوهشی سبب شد تا شیوه های استناد دهی (نوشتن صحیح منابع و مأخذ، ارجاع درون متنی و ...) را به خوبی بیاموزم " با حدود ۸۱ درصد می باشد و بیشترین پاسخ مخالف مربوط به گویه "به عنوان نتیجه تجربه پژوهشی، توانستم توانایی کارگروهی با دیگر پژوهشگران را ارتقا دهم" با حدود ۱۶ درصد می باشد.

در زمینه عوامل مرتبط با آزمون پایان نامه همانگونه که در جدول ۶ آورده شده است. بیشترین پاسخ موافق مربوط به گویه "جلسه دفاع از پایان نامه من طبق برنامه زمانی از قبل تعیین شده برگزار شد" با حدود ۷۸ درصد می باشد و بیشترین پاسخ های مخالف مربوط به گویه "به منظورکسب آمادگی برای آزمون پایان نامه، راهنمایی مناسبی توسط استاد راهنما و گروه آموزشی، از من صورت پذیرفت" و" نمره دریافتی من براساس ارزش واقعی کار پژوهشی بود" با حدود ۱۹ درصد می باشد.

جدول ۴. توزیع درصد فراوانی رضایت فارغ التحصیلان از روند اجرای پایان نامه

گویه ها	بسیار کم	کم	تا حدودی	زیاد	بسیار زیاد
انتخاب موضوع	۷.۱	۱۲.۵	۲۸.۶	۳۵.۷	۱۶.۱
نگارش طرح مقدماتی پایان نامه (پروپوزال)	۷.۱	۳۲.۱	۳۰.۴	۲۵	۵.۴
دسترسی به منابع اطلاعاتی مورد نیاز برای موضوع پژوهش (کتاب ، مجله ، پایگاه اطلاعاتی)	۵.۴	۲۶.۸	۳۷.۵	۲۳.۲	۷.۱
تحلیل و توصیف آماری داده ها	۳.۶	۳۳.۹	۲۶.۸	۲۱.۴	۱۴.۳
گرد آوری داده ها در قالب طرح پژوهش (مانند گرد آوری پرسشنامه ، گرد آوری داده ، انجام مصاحبه و ...)	۳.۶	۱۷.۹	۲۱.۴	۴۲.۹	۱۴.۳
نداشتن وقت کافی برای پرداختن به پایان نامه	۵.۴	۳۷.۵	۳۵.۷	۱۶.۱	۵.۴
نگارش پایان نامه (فصل بندی ها ، ارجاعات و ...)	۱۰.۵	۳۶.۸	۲۹.۸	۱۴	۸.۸
نحوه ارتباط با اساتید راهنما و مشاور	۱۶.۱	۲۱.۴	۳۹.۳	۵.۴	۱۷.۹

جدول ۵. توزیع درصد فراوانی رضایت فارغ التحصیلان از برونداد پایان نامه (گسترش مهارتها)

گویه ها	کاملا موافق	موافق	تاحدودی	مخالف	کاملا مخالف
تجربه پژوهشی ام موجب شده است تا توانایی من در برنامه ریزی فعالیتهای فردی و اجتماعی بهبود پیدا کند.	۱۷.۵	۴۳.۹	۲۴.۶	۸.۸	۳.۵
به عنوان نتیجه تجربه پژوهشی، توانستم توانایی کار گروهی با دیگر پژوهشگران را ارتقا دهم.	۱۰.۵	۴۰.۴	۳۳.۳	۱۲.۳	۳.۵
تجربه پژوهشی سبب ترغیب من در واکنش نشان دادن به نیاز های گسترده حرفه ای و شخصی بی تفاوت نبودن نسبت به آنان گردید.	۱۰.۷	۴۱.۱	۳۳.۹	۱۰.۷	۳.۶
تجربه پژوهشی ، مهارتهای سواد اطلاعاتی (شناسایی ، جایابی ، و دسته بندی منابع اطلاعاتی و استفاده از آنها) را در من بهبود بخشید.	۱۹.۶	۴۸.۲	۲۳.۲	۷.۱	۱.۸
فرایند اجرای پایان نامه موجب شده است تا به میزان زیادی مهارت حل مسئله در من توسعه یابد.	۲۱.۴	۳۷.۵	۳۳.۹	۳.۶	۳.۶
به عنوان نتیجه تجربه پژوهشی از توانایی خود برای مدیریت یک طرح پژوهشی، اطمینان دارم.	۳۱.۶	۲۸.۱	۳۱.۶	۷	۱.۸
تجربه پژوهشی ام ، به مقدار زیادی مهارتهای تحلیلی من را بهبود بخشید.	۲۲.۸	۳۶.۸	۳۱.۶	۵.۳	۵.۳
تجربه پژوهشی سبب شد تا شیوه های استناد دهی (نوشتن صحیح منابع و مأخذ، ارجاع درون متنی و ...) را به خوبی بیاموزم.	۳۸.۶	۴۲.۱	۱۵.۸	۱.۸	۱.۸
تجربه پژوهشی من به مقدار زیادی مهارتهای نگارش علمی من را ارتقا داد.	۲۶.۳	۴۵.۶	۲۱.۱	۳.۵	۳.۵
به عنوان نتیجه تجربه پژوهشی، از جوامع پژوهشی موجود در رشته و حوزه تحصیلی ام، آگاهی و شناخت بیشتری کسب نمودم.	۲۱.۱	۴۲.۱	۳۱.۶	۵.۳	–
به عنوان نتیجه تجربه پژوهشی، توانایی یادگیری مستقل را کسب کردم.	۲۱.۸	۴۷.۳	۲۹.۱	۱.۸	–
تجربه پژوهشی سبب شد تا میزان تسلط من برزبان انگلیسی افزایش یابد.	۲۳.۲	۲۸.۶	۴۱.۱	۵.۴	۱.۸
تجربه پژوهشی سبب شد تا میزان تسلط من بر استراتژی search و جستجوی منابع علمی افزایش یابد.	۳۲.۱	۴۶.۴	۱۷.۹	۱.۸	۱.۸
تجربه پژوهشی قدرت مسئله یابی پژوهشی را در من ایجاد نمود.	۲۹.۶	۳۸.۹	۲۹.۶	۱.۹	–

جدول۶. توزیع درصد فراوانی رضایت فارغ التحصیلان از آزمون پایان نامه (دفاع)

گویه ها	کاملا موافق	موافق	تاحدودی	مخالف	کاملا مخالف
فرایند آزمون پایان نامه من منصفانه بود .	۱۳.۲	۴۷.۲	۲۲.۶	۷.۵	۹.۴
جلسه دفاع از پایان نامه من طبق برنامه زمانی از قبل تعیین شده برگزار شد .	۴۶.۳	۳۱.۵	۲۰.۴	–	۱.۹
فرایند داوری (مطالعه قبل از دفاع) در مدت زمان منطقی و قابل قبولی به اتمام رسید .	۲۷.۸	۴۸.۱	۱۸.۵	۵.۶	–
به منظورکسب آمادگی برای آزمون پایان نامه ، راهنمایی مناسبی توسط استادراهنما وگروه آموزشی ، از من صورت پذیرفت .	۱۷	۳۵.۸	۲۸.۳	۱۱.۳	۷.۵
پشتیبانی و هدایت مناسبی را در راستای اصلاح تغییرات در پایان نامه خود پس از آزمون شفاهی و نهایی دریافت نمودم .	۲۲.۶	۳۷.۷	۲۴.۵	۱۱.۳	۳.۸
فرایند آزمون و ارزیابی پایان نامه من ظابطه مدار بود نه رابطه مدار (رابطه من و اساتید اساتید با یکدیگر)	۳۰.۸	۴۲.۳	۱۵.۴	۱.۹	۹.۶
نمره دریافتی من براساس ارزش واقعی کار پژوهشی بود .	۳۲.۱	۳۵.۸	۱۳.۲	۷.۵	۱۱.۳

بحث

یافته ها نشان می دهد که فارغ التحصیلان از زیر ساختها و امکانات دانشکده، ارائه شرایط و زمینه های رشد فکری و روند اجرای پایان نامه، کمترین رضایتمندی بترتیب ۳۳.۹٪، ۳۴.۷٪ و ۳۷٪ می باشد و از عوامل گسترش مهارتها، آزمون پایان نامه، شفاف سازی معیار ها و اهداف و اساتید راهنما و مشاور به ترتیب ۶۱٪، ۶۰.۳٪، ۵۹٪ و ۵۴.۲٪ بیشترین رضایت را داشتند. بررسی ها نشان می دهد که بین پژوهش حاضر و سایر مطالعات در خصوص بیشترین و کمترین میزان رضایت از عوامل موثر بر تجربه پژوهشی هم سویی وجود دارد. در مطالعه بهزادی و داور پناه نیز کمترین میزان رضایت از میان عوامل موثر بر تجربه پژوهشی مربوط به زیر ساختها و امکانات بوده است [۱۶]. در مطالعه نوری حکمت و همکاران با عنوان "عوامل موثر بر تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ۱۳۹۵" نیز بعد جو پژوهشی دانشکده کمترین امتیاز را در میان سایر ابعاد به خود اختصاص داده است [۱۷]. در مطالعه انجمن فارغ التحصیلان استرالیا در سال ۲۰۰۳ نیز در خصوص تجربه پژوهشی دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد هم بیشترین و کمترین میزان رضایت به ترتیب مربوط به توسعه مهارتها با ۸۶ درصد و زیرساخت ها و جو پژوهشی با ۴۵ درصد می باشد [۱۸]. همچنین در بررسی های صورت گرفته در طول سالهای ۲۰۰۲ الی ۲۰۰۵ در دانشگاه سیدنی پیرامون تجربه پژوهشی نیز بیشترین میزان رضایت مربوط به توسعه مهارتها با ۹۸ درصد و کمترین میزان رضایت مربوط به زیر ساختها و جو پژوهشی با ۷۸ درصد بوده است [۱۹]. بنابراین به وضوح مشخص است که اکثر مراکز آموزش عالی به نوعی درگیر مشکلات مربوط به حیطه زیر ساخت و امکانات و جو علمی و پژوهشی هستند.

در این پژوهش از بین گویه های مربوط به امکانات و زیر ساختها، کمترین میزان رضایت مربوط به حمایت مالی دانشگاه و دسترسی به اینترنت مناسب و پر سرعت بود. در مطالعه دهقانی و همکاران با عنوان " بررسی رضایتمندی دانشجویان از فرایند انجام پایان نامه، ۱۳۸۵" [۲۰] و مطالعه فضل الهی با عنوان "عوامل بازدارنده موثر بر پژوهش های دانشجویی، ۱۳۹۱" [۲۱]، عدم حمایت مالی دانشگاه از طرح های پژوهشی دانشجویان از دشواری های اداری و ساختاری فعالیتهای پژوهشی نام برده شده است. طبق مطالعه فعلی و همکاران که عوامل موثر بر مشارکت دانشجویان در فعالیتهای پژوهشی و تولید علم را بررسی نموده اند، وضعیت مالی یکی از عوامل تأثیر گذار بر پژوهش شناسایی شده است [۲۲]. همچنین میزانی نیز دسترسی محدود به منابع مالی را از مهم ترین مشکلات دانشجویان در تدوین پایان نامه می داند [۲۳]. جوادیان در پژوهش خود، کمبود بودجه تحقیقات و امکانات را از مهم ترین موانع تحقیقات دانشجویان اشاره کرده است [۲۴] . در مطالعه غفار زاده در سال ۸۹ بیش از نیمی از افراد مورد مطالعه معتقد بودند که امکانات و تجهیزات موجود و اعتبار پژوهشی دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی نمی باشد [۲۵]. مطالعه ظهور و همکاران نشان می دهد که محدودیت های تایپ و پرینت، اینترنت و کتابخانه به ترتیب مهم ترین عوامل نارضایتی افراد از خدمات کمک پژوهشی است [۲۶]. یافته های صفری مراد آبادی نشان داد که امکانات آموزشی و پژوهشی، دسترسی به اینترنت با سرعت مناسب، بانکهای اطلاعاتی مختلف، مجهز نمودن آزمایشگاه های تحقیقاتی و حمایت مالی بخش تحقیقات از فعالیتهای پژوهشی دانشجویان می تواند مشارکت دانشجویان در انجام فعالیتهای پژوهشی را تقویت نماید[۲۷]. همچنین در مطالعه یمنی دوزی سرخابی و همکاران نیز دسترسی به اینترنت یکی از مشکلاتی است که دانش آموختگان به آن اشاره داشته اند [۲۸]. پارک نیز در مطالعه خود که میزان رضایتمندی دانشجویان ۸ موسسه آموزشی در انگلستان در خصوص تجربه پژوهشی بررسی نمود کمترین میزان رضایت در حیطه زیر ساختها و امکانات دانشگاه، عدم حمایت مالی دانشگاه اعلام کرده است [۲۹] .

بررسی گویه های مربوط به اساتید راهنما و مشاور حاکی از آن بود که فارغ التحصیلان از در دسترس بودن و توانایی علمی استاد راهنمای خویش رضایت داشتند ولی از نحوه راهنمایی ایشان در خصوص ادبیات پژوهش رضایت چندانی ندارند. در

مطالعه پارک ۸۲ درصد از دانشجویان از دانش و مهارت موضوعی استاد راهنمای خود راضی بودند [۲۹] . استاد راهنمای خبره و توانمند افزون بر آنکه به انسجام فکری و آزاد اندیشی دانشجو کمک می کند قدرت فکر کردن او را تقویت کرده، افکار او را سازمان می دهد و با ایجاد انگیزه، زمینه پیشرفت و بروز توانمندی های وی را فراهم می آورد.

بررسی ها در خصوص تصویب طرح مقدماتی پایان نامه نشان داد که میزان رضایت در حد متوسط است و فارغ التحصیلان نسبت به مدت زمان تصویب پروپوزال در گروه آموزشی و دانشکده، میزان رضایت بالای دارند. حال آنکه در مطالعه غفارزاده و همکاران، دانشجویان طولانی بودن مسیر و مدت زمان تصویب طرح مقدماتی پایان نامه را از مشکلات فعالیتهای تحقیقاتی دانسته اند [۲۹]. در مطالعه بدری زاده و همکاران نیز فرایند طولانی تصویب طرح مقدماتی پایان نامه از مهم ترین موانع پژوهش گزارش شده است [۳۰]. در مطالعه کریمیان و همکاران، عامل طولانی بودن مراحل تصویب پروپوزال از بین مجموعه عوامل بروکراسی – اداری بیشترین تأثیر را بر عملکرد پژوهشی افراد بر جای گذاشته است [۳۱]. نتایج مطالعه مرادآبادی و همکاران در زمینه طولانی بودن مسیر تصویب پروپوزال حاکی از آن بود که حدود ۸۵٪ از مشارکت کنندگان این فرایند را طولانی عنوان کرده اند [۲۷]. بنابراین نتایج مطالعه حاضر در خصوص تصویب پروپوزال با مطالعات قبلی همخوانی ندارد. گردآوری داده ها از مشکلات مربوط به روند اجرای پایان نامه کمترین میزان رضایت را به خود اختصاص داده است. در دسترس نبودن نمونه ها، عدم همکاری نمونه ها با محقق، هماهنگ نبودن راند بخش ها با محیط پژوهش و جمع آوری اطلاعات از مشکلات عمده اجرایی محسوب شدند. در مطالعه بهزادی و داور پناه نیز گردآوری داده ها از مشکلات پژوهشی اعلام گردیده است [۱۶]. وجود چنین مشکلاتی، گاه باعث ایجاد فاصله بزرگ بین واقعیت موجود و نتایج پژوهش می شود که روند انجام پایان نامه را طولانی و دانشجویان را از ادامه کار نا امید می کند و سبب دلسردی آنان می شود.

یافته ها پژوهش نشان داد که فارغ التحصیلان در این مورد با ۶۰ درصد رضایت مطلوبی دارند که در بین عوامل موثر بر پژوهش دومین رتبه رضایتمندی را به خود اختصاص داده است. در مطالعه دهقانی و سرخابی نیز فرایند ارزیابی پایان نامه بیشترین میزان رضایت را در دانشکده های پزشکی و دندان پزشکی داشته است [۳۲]. همچنین در مطالعه یمنی دوزی سرخابی با عنوان بررسی عوامل موثر بر تجارب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید بهشتی از میان عوامل مربوط به آزمون پایان نامه، اطلاع دانشجویان از ملاک های هیئت داوران پایین ترین حد رضایت را داشت [۲۸]. در مقاله پارک بیشترین میزان رضایتمندی از آزمون پایان نامه مربوط به منصفانه بودن فرایند ارزیابی پایان نامه و کمترین میزان رضایتمندی از راهنمایی مناسب استاد راهنما برای کسب آمادگی جهت دفاع بود [۲۹].

عدم دسترسی به جامعه پژوهش به علل مختلف از جمله تغییر شماره تماس و عدم کنترل متغییر های مخدوش کننده از جمله محدودیتهای پژوهش حاضر می باشد.

پیشنهادات مطالعه حاضر جهت بهبود روند فرایند پایان نامه نویسی دانشکده مدیریت دانشگاه علوم پزشکی تبریز شامل: اختصاص بودجه مناسب برای تحقیقات و حمایت مالی دانشجویان، برگزاری مستمر کارگاه های روش تحقیق و انتخاب داوران دارای تخصص با موضوع مرتبط برای داوری در جلسه دفاع می باشد.

نتیجه گیری

براساس نتایج بدست آمده از پژوهش می توان گفت عامل زیر ساختها و امکانات دانشکده از میان عوامل موثر بر پایان نامه نویسی، بیشترین میزان نارضایتی را به خود اختصاص داده است که در رأس آن عدم حمایت جدی مسئولین از محققان و پایین بودن بودجه طرحهای تحقیقاتی است. دولتی بودن اعتبارات پژوهشی در دانشگاه ها موجب شده، بخش عظیم آن در قسمت اجرایی مصرف گردد و محققان از حمایت مالی برخوردار نباشند. اصلاح قوانین مالی و اداری و اختصاص بودجه ای مناسب و حمایت مادی از طرح های دانشجویی از مهمات امور است و معمولا در شرایطی که دانشجویان برای تأمین مالی خود با مشکل مواجه باشند، انگیزه کافی برای پژوهش نخواهند داشت. بر این اساس، چنانچه دانشگاه ها بخواهند پژوهش های دانشجویی با موفقیت اجرا شود، باید در رفع این محدودیت ها و ایجاد انگیزه و مشارکت در افراد تلاش نمایند.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی تبریز با کد اخلاق IR.TBZMED.REC.1397.867 بود.

سپاسگزاری

از کلیه دوستان و دانشجویانی که در جمع آوری اطلاعات کمک نمودن کمال تشکر و قدردانی را داریم. این مقاله حاصل طرحی تحقیقاتی است که با شماره ۶۱۴۶۴ در کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز به تصویب رسیده است و کلیه هزینه‌های آن را کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز تأمین کرده است.

سهم هر نویسنده

نویسنده اول: همکاری در طرح اولیه مطالعه، تحلیل داده ها و تدوین مقاله– نویسنده دوم: همکاری در طرح اولیه مطالعه، گردآوری و تحلیل داده ها– نویسنده سوم: همکاری در طرح اولیه مطالعه، تحلیل داده ها و تدوین مقاله

تضاد منافع/حمایت مالی

این مطالعه توسط کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تبریز حمایت مالی شده است.

منابع

1. Dadkhah B, Mozafari N, Mohammadi MA. The views of the faculty members of the universities of Ardebil about the research and research barriers in these universities. Nursing and Midwifery Congress from theory to practice: promoting clinical education quality.2014: 61. [In Persian].
2. Sabzevari S, Mohammad Ali Zadeh S, Azizzadeh Forouzi M. Opinions of the faculty members of Kerman University of Universities on the obstacles in conducting research activities. Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences.2000; 8(2):18-27. [In Persian].
3. Behimehr S, Riahinia N, Mansourian Y. The problems of dissertation writing process, according to Library and information science students` viewpoint. Journal of Academic Librarianship and Information Research. 2014; 48 (1): 39-59. [In Persian].
4. Radafshar G, Sobhani A, Sadegh F. Survey the Attitudes towards Thesis Writing Process among Students of Guilan University of Medical Sciences. Journal of Guilan University of Medical Sciences. 2010; 19 (74) :86-97. [In Persian].
5. Hakkak M, Hozni S, Morovati H, Akhlaghi T. Research Diagnosis in Postgraduate Students of Guilan University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2018; 10(2):46-57. [In Persian].
6. Derakhshanfar H, Shahrami A, Hatamabadi HR, Amini A, Sharifi E. The attitude of medical students towards the criteria for selection of supervisor attendance and dissertation topic in shahid Beheshti University of medical science. Quarterly educational development of jundishapur.2012; 3(4): 49-57. [In Persian].
7. Changiz T, Adibi P, Hosseini M, Tootoonchi M. Viewpoints of Supervisors about the Problems in the Process of Dissertations for General Medicine Program Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2003; 3 (1):23-33. [In Persian].
8. Mizany M, Khabiri M, Sajadi S N. Study the Capabilities of M.A. Students of Physical Education and the Advising Quality of Faculty Members about the Thesis Writing. IRPHE. 2011; 17 (3):111-134. [In Persian].
9. Amami meibodi A, Kamali P. Role of Writers in Academic Dissertations. Political Economic Information.2007; 246:238-243. [In Persian].
10. Akbari M, Habibi S. What Is The Role of Thesis In Dentistry? Evaluation of the View Point of senior and Graduated Students and Supervisor Teachers of Mashhad Dental School in 2010. Journal of Mashhad Dental School.2013; 37(2): 85-94. [In Persian].
11. Siemens DR, Punnen S, Wong J, Kanji N. A survey on the attitudes towards research in medical school. BMC medical education. 2010; 10(1):4. DOI: 10.1186/1472-6920-10-4.
12. Behzadi H, Davarpanah MR. Investigating Factors Affecting the Research Experiences of Graduate Students of the University Ferdowsi Mashhad. Educational and Psychological Studies of Ferdowsi University of Mashhad.2009; 10(2):227-250. [In Persian].
13. Imani S, Masomi L, Amiri M. Research Anxiety and its related factors among Graduate Students in Hamedan University of Medical Sciences. Research in Medical Education.12-22. [In Persian].
14. Noori Hekmat S, Rezaei M, Dehnavieh R. Effective Factors on Postgraduate Students Research experience in Kerman University of Medical Sciences. Research in medical education. 2016;8(3):34-44. [In Persian].
15. Kanter SB. Embodying research: A study of student engagement in research writing. 2006. Doctor of Philosophy Dissertation
16. Behzadi H, Davarpanah MR. Investigating Factors Affecting the Research Experiences of Graduate Students of the University Ferdowsi Mashhad. Educational and Psychological Studies of Ferdowsi University of Mashhad.2009; 10(2):227-250. [In Persian].
17. Noori Hekmat S, Rezaei M, Dehnavieh R. Effective Factors on Postgraduate Students Research experience in Kerman University of Medical Sciences. rme. 2016; 8 (3):34-44 DOI: 10.18869/acadpub.rme.8.3.34. [In Persian].
18. Pender J. Policy, planning academic support, PREQ report: 1999-2002. Postgraduate Research Experience Questionnaire Graduate Careers Council of Australia. 2003.
19. Ginns P. editor Quality assurance and improvement of the research higher degree experience at the University of Sydney. Australian Universities Quality Forum, Adelaide; 2004.
20. Dehghani G. The Study of Students' Satisfaction with Thesis Supervision in Tabriz University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2010; 9 (4):302-310. [In Persian].
21. Fazlollahi S. Inhibiting factors affecting student research. Islam and Educational Research.2012;1(7): 165-184. [In Persian].
22. Faely S, Pezeshki Rad GH, Chizari M. The survey of effective factors on students' contribution in research activities and scientific production. Quarterly journal of research and planning in higher education.2007; 12(4):93-107. [In Persian].
23. Mastani M, Khabiri M, Honry H , Sajjadi N. Examining the problems of finalizing the MA degree in Physical Education and Sport Sciences Selected Universities. Sports Management Journal. 2013; 5 (16). 149-169. [In Persian].
24. Javadian Y. Relationship between facilities and manpower of basic sciences departments and academic achievement of medical students in Kerman. J Qazvin Univ Med Sci. 2002; 6 (2) :64-67. [In Persian].
25. Miri Ghaffarzadeh S, Nazari H, Motazakker M. Obstacles to research activities: a survey of faculty member's view at urmia university of medical sciences in 2010. J Urmia Nurs Midwifery Fac. 2013; 10 (6). [In Persian].
26. Zohoor AR, Fakri AR. Barriers to Research from the Perspectives of Faculty Members of Iran University of Medical Sciences. Health Monitor.2003; 2 (2): 119-126. [In Persian].
27. Safari-Moradabadi A, Ramezankhani A, Aghamolaei T, Hosseini M, Dadipoor S. Students Viewpoint about Barriers to doing research in Hormozgan University of

Medical Sciences. rme. 2017; 9 (3) :9-1. DOI: 10.29252/rme.9.3.9. [In Persian].
28. Yemeni Sorkhi M, Mozaffari FA. Investigating the Factors Affecting the Research Experiences of Postgraduate Students of Shahid Beheshti University. Educational and Psychological Studies. 2009 ; 1:83-99. [In Persian].
29. Park C, Hanbury A, Kulej M. Postgraduate research experience survey. Final Report York. 2007.
30. Ebrahimzadeh F, Nasseryan J, Ghorbani M, Almasi A. The assessment of barriers to research from the viewpoint of faculty members of Lorestan University of Medical Sciences and relationship to research performance of them. Yafte. 2016; 18 (1):28-41. [In Persian].
31. Karimian Z, Sabaghian Z, Saleh Sedghpour B. The study of the barriers and challenges of research and science production in medical science universities. Higher Education in Iran.2011; 4 (12): 35 - 63. [In Persian].
32. Dehghani G, Yamani Douzi Sorkhabi M. Students' Satisfaction of Thesis Conducting Process and its Related Factors, Tabriz University of Medical Sciences. Strides Dev Med Educ. 2009; 6 (1):1-9. [In Persian].